

Як розпізнати булінг і куди звертатися по допомогу: поради МОН!

Опубліковано 06 листопада 2025 року

Міністерство освіти і науки України постійно працює над підвищенням рівня обізнаності та поінформованості педагогічних колективів і адміністрацій шкіл щодо розуміння явища булінгу, а також над наданням практичних інструментів для його розпізнавання та запобігання в шкільному колективі.

До Міжнародного дня боротьби з насильством і булінгом у закладах освіти, який щороку відзначають у перший четвер листопада (цього року 6 листопада), хочемо нагадати про те, як розпізнати булінг і куди звернутися по допомогу. Торік у жовтні в Україні почала працювати електронна система повідомлень про випадки булінгу, розміщена на ПАК «АІКОМ». Кожне звернення, навіть ті, які система не ідентифікувала як булінг (оскільки під час створення заяви потрібно підтвердити наявність певних ознак цього явища), опрацювала ювенальна поліція. Усі звернення були розглянуті, і за кожним випадком поліція відреагувала відповідно до ситуації. Загалом 70% звернень подали діти, а 30% — батьки як законні представники дитини.

Заяви надходять з усіх областей України, найбільше — з Києва та великих міст. Водночас усі звернення були іменними, хоч для дітей передбачено можливість подання анонімною заяви.

Як розпізнати булінг?

Булінг — це системна дія або бездіяльність учасників освітнього процесу (учнів, учителів тощо), які полягають у насильстві, приниженні чи іншому агресивному ставленні до людини.

Існує п'ять видів булінгу:

- фізичний — побиття, штовхання, підніжки;
- психологічний — ігнорування, погрози, маніпуляції, шантаж;
- економічний — крадіжки, вимагання грошей, псування майна;
- сексуальний — жарти, образи, погрози сексуального характеру;
- кібербулінг — публікація контенту (фото, відео) без дозволу.

Школяр, який став свідком або жертвою булінгу, або інші учасники освітнього процесу можуть повідомити про це кількома безпечними способами:

- звернутися особисто до класного керівника, шкільного психолога, соціального педагога чи директора закладу освіти;
- залишити повідомлення через анонімну скриньку довіри або електронну форму на сайті школи;
- подати звернення через державну освітню систему ПАК «АІКОМ», де діє спеціальний розділ для повідомлень про булінг. Для цього потрібно увійти або зареєструватися, натиснути кнопку «Повідомити про булінг» і заповнити коротку анкету (можна анонімно). Після надсилання звернення його отримує адміністрація школи, яка зобов'язана розпочати перевірку, та ювенальна поліція;
- зателефонувати на національну дитячу гарячу лінію 116 111 (щодобово, безоплатно та анонімно);
- звернутися до освітнього омбудсмена України або ювенальної поліції, якщо ситуація потребує негайного втручання.

МОН запрошує педагогів і всіх зацікавлених осіб переглянути онлайн-вебінар «Школа без цькування», що відбувся 5 та 6 листопада на ютуб-каналі МОН України. Захід присвячено темі протидії булінгу в освітньому середовищі та створенню безпечної, дружньої до дітей атмосфери у школі.
